

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 274/05-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. novembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. I. D., bytom T., zastúpenej advokátom JUDr. M. Š., M., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 297/2002 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. I. D. **o d m i e t a** pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. októbra 2005 doručená sťažnosť Ing. I. D. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 297/2002.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uvádza: „Dňa 14. 08. 2002 som podala návrh na začatie konania na Okresný súd, Ul. E. B. Lukáča č. 2A, 03601 Martin, v ktorom som sa domáhala a stále sa domáham rozvodu manželstva proti odporcovi Ing. K. D., čím som ako navrhovateľka dala podnet na začatie občiansko-právneho konania (č. k.: 5 C 297/2002). (...) Okresný súd do dnešného dňa nebol a zatiaľ nie je schopný vytyčiť pojednávanie, na ktorom by zabezpečil aj účasť môjho manžela. Nebol schopný taktiež urobiť žiadne opatrenie, ktoré by smerovalo k vypočutiu môjho manžela dožadným súdom. Hoci bolo na Okresnom súde Martin vytyčených pár pojednávaní, všetky boli odročené pre ospravedlnenie sa môjho manžela z údajnej pracovnej neschopnosti. (...) Okresný súd však dodnes od vytyčenia posledného termínu pojednávania t. j. od 29. 09. 2002 nepodnikol žiadne kroky v prejednávanej veci a nevytyčil ďalší termín pojednávania, ktorý by smeroval k vypočutiu môjho manžela. Vzhľadom na to, že od posledného termínu pojednávania uplynul viac než jeden rok a súdom vo veci nebolo konané, a od podania žiadosti o rozvod manželstva uplynulo viac než tri roky, hodnotím toto konanie ako prieťahy.“

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľka sa žiadnym spôsobom nedomáhala nápravy uvádzaného stavu na okresnom súde, pretože sa domnieva, že „... právny poriadok Slovenskej republiky mi v danom prípade nečinnosti súdu neposkytuje právne prostriedky na ochranu práva na proces v primeranej lehote inou cestou ako cestou podania sťažnosti na Ústavný súd SR. Opravné prostriedky podľa zákona č. 99/1963 Zb. (Občiansky súdny poriadok) tu neprichádzajú do úvahy, nakoľko nimi je možné napádať iba rozhodnutia súdov, pričom v mojom prípade z dôvodov nečinnosti príslušného súdu zatiaľ k žiadnemu rozhodnutiu nedošlo. (...) ani jeden zo spomínaných inštitútov (t. j. sťažovateľkou uvádzaných opravných prostriedkov – pozn. ústavného súdu) nie je vhodným právnym prostriedkom, ktorým by som sa mohla účinne domáhať urýchlenia predmetného konania a obnovenia stavu pred porušením môjho ústavného práva“.

Sťažovateľka v závere sťažnosti žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„V právnej veci navrhovateľky Ing. I. D., rod. V., bytom: T., proti odporcovi Ing. K. D., bytom: M., o rozvod manželstva, č. k.: 5 C 297/2002 bolo porušené právo navrhovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, vyhláseného pod č. 209/1992 Zb.

Prikazuje sa Okresnému súdu v Martine, aby vec prejednal bez zbytočných prietáhov.

Slovenská republika - Okresný súd Martin je povinná vyplatiť Ing. I. D. finančné zadosťučinenie vo výške 30.000.- Sk do troch dní od doručenia nálezu.

Slovenská republika - Okresný súd Martin je povinný zaplatiť Ing. I. D. trovy konania a trovy právneho zastúpenia do troch dní od doručenia nálezu.“

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd v prípadoch namietaného porušenia základných práv v dôsledku zbytočných prietáhov v konaní zapríčinených všeobecným súdom skúma, či sťažovateľ využil právne prostriedky, ktoré mu na ochranu jeho práv do 31. marca 2005 poskytovali ustanovenia § 17 ods. 1, § 20 až 23 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) platného a účinného do 31. marca 2005, resp. po 1. apríli 2005 ustanovenia § 3 ods. 7 a § 62 až 68 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Využitie týchto prostriedkov nápravy nevyžaduje ústavný súd ako podmienku prijatia sťažnosti na ďalšie konanie, ak z okolností konkrétneho prípadu vyplýva, že uvedenú podmienku sťažovateľ nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), najmä ak využitie uvedených prostriedkov nápravy nemožno vzhľadom na okolnosti daného prípadu pokladať za postup umožňujúci dosiahnuť účinnú ochranu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (mutatis mutandis III. ÚS 241/03, resp. III. ÚS 132/05).

Ústavný súd považuje sťažnosť na prietahy v konaní, na uplatnenie ktorej má právo každý účastník konania, za efektívny a účinný prostriedok ochrany účastníka konania pred takým postupom všeobecného súdu, ktorý sa vyznačuje zbytočnými prietahmi. Napriek tomu, že nemá povahu opravného prostriedku, predstavuje právny prostriedok umožňujúci účastníkovi konania uchádzať sa o dosiahnutie nápravy a zároveň poskytuje príležitosť súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený svojou nečinnosťou.

Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona].

Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené priet'ahy v konaní (...)”. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti”. Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky”.

Sťažovateľka pred podaním sťažnosti ústavnému súdu nepostupovala tak, ako jej to umožňovali ustanovenia § 17 ods. 1, § 20 až 23 zákona o štátnej správe súdov, resp. od 1. apríla 2005 zákon o súdoch v ustanoveniach § 3 ods. 7 a § 62 až 68, a teda nepreukázala, že by si základné právo, ktorého porušenie namieta pred ústavným súdom, chránila prípadne iným spôsobom, ktorý jej za týmto účelom zákon účinne poskytuje a na ktorého použitie je oprávnená podľa osobitných predpisov. Za takýto postup nemožno považovať ani konanie sťažovateľky, na ktoré sa odvoláva v sťažnosti: „Dňa 30. 07 2004 som zaslala na Okresný súd Martin list, v ktorom som pani sudkyňu, ktorá moju vec prejednáva, informovala o skutočnosti, ktorú mi môj manžel dňa 29. 07. 2003 svojím konaním spôsobil. Zároveň som ju požiadala, aby sa vo veci konalo, pretože som vystavená sústavnému tlaku a vyhrážkam môjho manžela, ktorý sa nedokáže vôbec ovládať a je nervovo labilný. Toto jeho konanie taktiež neprospieva môjmu synovi, ktorý tiež žije v strachu.“

Sťažovateľka taktiež nepreukázala, že podmienku podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde nespĺnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodit' ani z obsahu sťažnosti (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde nie je sťažnosť prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, ústavný súd konštatuje, že sťažnosť je potrebné odmietnuť so zreteľom na nesplnenie tejto podmienky konania (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, považoval už ústavný súd za bezpredmetné rozhodovať o ďalších nárokoch uplatnených sťažovateľkou v jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. novembra 2005